

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Behandelvoorstel moties 1586, 1593, 1595, 1597 en 1598 (ZH-PLG)

Geachte Statenleden,

Tijdens de Statenvergadering van 5 maart jl. heeft u moties 1586, 1593, 1595, 1597 en 1598 aangenomen. Via deze brief informeren Gedeputeerde Staten (GS) u over onze behandelvoorstellen.

Moties 1586 en 1598 – Met strategisch grond- en pachtbeleid bijdragen aan duurzame toekomstbestendige landbouw, natuur-, water-, klimaat- en stikstofdoelen (Van Woerden-Kerssen (CU) en Boeren helpen met hun grond (De Bes, JA21))

In motie 1586 verzoeken Provinciale Staten het college om:

- *Bij de uitwerking van het nieuwe strategisch grondbeleid (2025) met een aantal gemeenten, boeren en waterschappen in gesprek te gaan om te inventariseren op welke wijze in de landelijke gebieden grondbeleid en pachtvoorwaarden kunnen bijdragen aan de ZHPLG doelen (stikstof-, water-, klimaat- en natuur) en aan de ambitie duurzame¹, toekomstbestendige landbouw;*

In motie 1598 verzoeken Provinciale Staten het college om:

- *Gesprekken te organiseren waar boeren, onder andere vertegenwoordigd door belangenorganisaties als LTO, en terreinbeherende organisaties, samen met juristen van de Provincie en van de beide organisaties, kunnen spreken over meerjarige pachtcontracten*

Beide moties verzoeken het college gesprekken te organiseren met gebiedspartijen (gemeenten, boeren, waterschappen, belangenorganisaties en terreinbeherende organisaties) over de inzet van het strategisch grondbeleid en grondinstrumentarium (waaronder meerjarige pachtcontracten met een lange looptijd) ten behoeve van provinciale doelen zoals de vervolgaanpak ZH-PLG (Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied) en een duurzame toekomstbestendige landbouw.

¹ “duurzame, toekomstbestendige landbouw” is het begrip dat op blz. 25 van het coalitieakkoord wordt genoemd. De indieners van de motie vatten dit op als een containerbegrip waarin allerlei vormen van landbouw passen: boeren die hun bedrijfsvoering meer in evenwicht brengen met de natuur door stikstofreductie, korte kringlopen sluiten, extensiveren, gezonde bodem, bijdragen aan het verbeteren van waterkwaliteit, biodiversiteit, weidevogelbeheer enz.

Beide moties relateren aan het strategisch grondbeleid en de daarmee samenhangende grondinstrumenten waardoor we ze middels één behandelvoorstel aan u doen toekomen.

Behandelvoorstel

In de gebiedsprocessen die in het kader van de vervolgaanpak van het ZH-PLG zijn opgestart vinden gesprekken plaats met alle gebiedspartijen. Onderdeel van die gesprekken is te komen tot een keuze welke grondinstrumenten of combinatie van grondinstrumenten nodig is voor doelrealisatie. Daarbij worden zowel de grondposities als het grondgebruik van alle gebiedspartijen meegenomen. Zo wordt gekomen tot een gebiedsspecifieke afstemming tussen wensen vanuit het gebied, inzet van instrumentarium en doelrealisatie. Tijdelijk gebruik van gronden doormiddel van de uitgifte van pacht is onderdeel van dit grondinstrumentarium.

De input uit voornoemde gesprekken met gebiedspartijen zal eveneens worden gebruikt in de uitwerking van het nieuwe strategisch grondbeleid.

Via de voortgangsrapportages in het kader van de vervolgaanpak ZH-PLG en de daarbij behorende gebiedsprocessen wordt u op de hoogte gehouden welke grondinstrumenten en hoe deze worden ingezet.

Wij hopen hiermee op adequate wijze invulling te geven aan de door u aangenomen moties (M1586 en M1598). Hiermee adviseren wij u om de moties als afgedaan te beschouwen.

Motie 1593 – Snel duidelijkheid voor PAS-melders: oproep tot actie (Both-Verhoeven, CDA)

In motie 1593 roepen Provinciale Staten het college op om:

- *Met spoed zich in verbinding te stellen met het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) om aan te dringen snel duidelijkheid te creëren voor deze groep ondernemers die al zo lang in grote onzekerheid verkeren.*
- *In overleg met LVVN een handelingsperspectief te creëren waarmee kan worden afgezien van handhaving.*

In het eerste punt van uw motie roept u GS op om zich in verbinding te stellen met LVVN en aan te dringen op duidelijkheid voor PAS-melders. Wij vinden het ook van groot belang dat die duidelijkheid er snel komt. Op dit moment zien we dat het Rijk onvoldoende perspectief biedt. Het legalisatieprogramma is eind februari 2025 afgelopen en de Afdeling advisering van de Raad van State is kritisch over het wetsvoorstel dat beoogt het legalisatieprogramma te verlengen.

Er is veelvuldig en intensief ambtelijk en bestuurlijk contact met het ministerie van LVVN over de legalisatie van PAS-melders. We trekken daarin gezamenlijk op met andere provincies en het IPO. Zo heeft gedeputeerde Rijkaart recent contact gehad met de minister van LVVN en was gedeputeerde Potjer op 17 maart 2025 bij een overleg met de minister over o.a. het advies van de Raad van State over het wetsvoorstel. Naar verwachting vindt ook in april weer bestuurlijk overleg over de oplossing van de PAS-melders problematiek plaats.

De boodschap aan het Rijk die we als GS inbrengen in deze overleggen sluit aan bij uw oproep: kom snel met duidelijkheid voor PAS-melders en zorg ervoor dat de provincie niet hoeft te handhaven. Dit ziet u bijvoorbeeld terug in de [oproep aan de minister](#) door de provincies afgelopen december om tot een plan van aanpak te komen. We hebben uw oproep ingebracht in het bestuurlijke overleg met de minister van LVVN op 17 maart jl. en zullen de strekking daarvan ook in toekomstige contacten met LVVN blijven agenderen tot er concrete en structurele oplossingen liggen.

In het tweede punt van de motie roept u GS op om in overleg met het ministerie van LVVN handelingsperspectief te creëren waarmee niet handhavend op hoeft te worden getreden. Ook deze oproep onderstrepen wij. We willen namelijk absoluut voorkomen dat we gedwongen worden om te handhaven ten aanzien van PAS-melders, zij hebben immers te goeder trouw gehandeld. Mede in dat kader dringen we bij het Rijk aan op een geborgd maatregelpakket voor stikstofreductie. Alhoewel eventuele handhavingsverzoeken individueel moeten worden beoordeeld op basis van een belangenafweging van concrete feiten en omstandigheden, is het handelingsperspectief sterk afhankelijk van zowel de Rijksinzet op het legalisatieprogramma (wetsvoorstel) als het geborgd maatregelpakket om stikstof te reduceren.

Wij gaven al aan in nauwe verbinding te staan met het ministerie van LVVN over het legalisatieprogramma. Zoals u weet zullen we op korte termijn ook het gesprek voeren met minister-president Schoof over benodigde reductiemaatregelen van het Rijk en de mogelijke bijdrage van de provincie. In dit gesprek zullen we tevens wijzen op de impact van het uitblijven van maatregelen voor de PAS-melders in Zuid-Holland, potentiële handhavingsverzoeken en de noodzaak van maatregelen om handelingsperspectief te creëren.

GS realiseren zich dat uw oproep urgent blijft en zullen u daarom blijven informeren over ontwikkelingen in de legalisatie van PAS-melders en over de voortgang in de uitvoering van deze motie in het bijzonder. Wij adviseren u om deze motie (M1593) aan te houden.

Motie 1595 – Provinciale Staten vooraf betrekken bij uitwerking vervolgaanpak ZH-PLG (De Jager, SGP)

In motie 1595 verzoeken Provinciale Staten het college om:

- *PS te betrekken in de besluitvorming na de verkenningsfase van de gebiedsplannen, zoals omschreven op pagina 4, laatste bullet van het voorstel, en met een concreet voorstel te komen;*
- *PS te informeren over aanvullende inzet van het provinciaal instrumentarium ten behoeve van doelbereik, als genoemd op pagina 6 van het voorstel;*
- *Het op pagina 6 van het voorstel geuite voornemen om uiterlijk 1 december 2025 voor elk deelgebied een gebiedsplan opstellen niet uit te voeren alvorens PS over het voorgenomen besluit te informeren;*
- *PS eveneens te vooraf te informeren over de te nemen maatregelen indien Gedeputeerde Staten menen dat sprake is van de op pagina 6 van het voorstel genoemde mogelijkheid dat “er noodzaak is om eerder te prioriteren”.*

In de beantwoording zijn de afzonderlijke punten samengepakt.

Het voornemen om voor elk deelgebied een gebiedsplan op te stellen maakt onderdeel uit van de Vervolgaanpak ZH-PLG; deze aanpak heeft u op 5 maart jl. vastgesteld (punt 3). Dit proces is met het Statenvoorstel vastgesteld en loopt gedurende heel 2025. U wordt tijdens dit proces op verschillende momenten geïnformeerd, zowel tussentijds als na het opleveren van ingediende gebiedsplannen per 1 december. Deze informatiemomenten worden onderstaand voor u uiteengezet.

Gedurende 2025 nemen wij u graag mee in het proces. Gedeputeerde Staten stellen voor om u voor de zomer per brief te informeren over de voortgang in de gebiedsprocessen (procesmatig en inhoudelijk). Procesmatig zullen we u inzicht geven in de planning welk deelgebied wanneer opgeleverd wordt tot de deadline van 1 december en met wie het gebiedsplan wordt ontwikkeld. Inhoudelijk zullen we aangeven wat de indicatieve doelen per deelgebied zijn welke we hanteren als referentie voor de beoordeling van de gebiedsplannen. Ook zal aangegeven worden welke maatregelen in ontwikkeling zijn (inclusief de maatregelen die de provincie zelf in ontwikkeling heeft in het kader van Samenhangende Aanpak Natuur en Economie, SANE). Indien er al ingediende gebiedsbiedingen liggen zullen we deze meesturen. Graag bieden we u aan om een technische sessie te organiseren om verdere toelichting te geven op 17 september voorafgaand aan de Commissie Landelijk Gebied op die datum.

Aan het eind van de verkenningsfase, december 2025, zullen we de balans opmaken wat de gebiedsplannen opleveren. We zullen daarbij toetsen in hoeverre de gebiedsplannen bijdragen aan de doelen en ambities voor natuur, stikstof, water en klimaat en hoe de plannen samenhangen met een toekomstbestendig landbouw. Op basis van deze resultaten zullen we in combinatie met de mogelijkheden voor inzet van provinciaal instrumentarium voorstellen welke vervolgstappen we willen nemen. Mocht op dat moment al meer duidelijk zijn over prioriteren in gebieden, dan nemen we dit direct mee in het voorstel. Hierover wordt u begin 2026 geïnformeerd voordat GS een besluit neemt over het vervolgproces (punten 1, 2 en 4).

Zoals in de GS-brief van 25 februari jl. aan u is toegezegd, kunnen we op uw verzoek – naast technische sessies – een excursie aanbieden. Wij kijken in overleg met de griffie naar geschikte data hiervoor en informeren u hier later over per lid GS-brief.

Wij adviseren u om deze motie (M1595) aan te houden tot begin 2026. Dit is na het ontvangen van de brief over de voortgang in juli dit jaar en de brief over de resultaten van de gebiedsplannen en een voorstel voor het vervolgproces in begin 2026.

Motie 1597 – Ondersteuning biologische en natuurinclusieve boeren binnen ZH-PLG (Özkaya, GroenLinks-PvdA)

U draagt het college op om in de uitwerking van de vervolgaanpak van het ZH-PLG ook expliciet aandacht te besteden aan de positie en behoefte van biologische en natuurinclusieve boeren, en hierover met deze groep in overleg te zijn en te blijven.

Hoewel de vraag specifiek voor de vervolgaanpak voor het Zuid-Hollands Programma Landelijk Gebied (ZH-PLG) is benoemd, informeren wij u graag breder over de inzet van de provincie Zuid-Holland voor de biologische en natuurinclusieve boeren. Deze informatie betreft het volgende:

1. De provincie Zuid-Holland voert een aantal regelingen in het kader van GLB/NSP (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid/Nationaal Strategisch Plan) uit. Bij een aantal van deze regelingen krijgen biologische boeren een extra punt mee in de beoordeling, waardoor zij in de afweging mogelijk hoger scoren dan de meer gangbare boeren. Daarmee is de kans op subsidie voor deze betreffende regelingen groter.
2. In 2025 loopt er een opdracht vanuit het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) om de mogelijkheden te verkennen in welke regio's van de provincie Zuid-Holland een bioregio in opgezet kan worden. De provincie heeft hier het ministerie van LVVN op aangespoord. Een bioregio is een geografische afbakening (regio/ eiland/ ZHPLG gebied) waarin een samenwerking is tussen biologische boeren, retail, catering, horeca en overheden om biologisch aanbod in dat gebied weg te zetten. Omdat de vraag stijgt kan het aanbod ook stijgen, hierdoor kunnen er meer boeren omschakelen naar biologische landbouw.
3. In dit licht is er ook de Tuin van Holland, de groene cirkel waarin ook de vraag naar natuurinclusieve (en biologische) producten wordt gestimuleerd vanuit de zorg (LUMC), de catering, overheden, etc. zodat boeren makkelijker durven over te schakelen naar een meer natuurinclusieve (of biologische) bedrijfsvoering. Ook hiermee haakt men aan op de ZH-PLG-doelen.
4. In de voorjaarsnota 2025 geven we meer inzicht in het uitvoeringsprogramma landbouw (als ook in technische sessie landbouw met u op 9 april 2025). Hierin staan verschillende plannen rondom biologische en natuurinclusieve landbouw vermeld waar we in 2025 en volgende jaren mee bezig willen gaan en hoe de relatie met het ZH-PLG is.
5. De IPO-werkgroep biologische landbouw is sinds vorig jaar weer actief en ook de provincie Zuid-Holland is daar actief bij aangesloten. Zo hebben we inzicht in beleid rondom biologische boeren in andere provincies en kunnen we ook gezamenlijk richting het ministerie van LVVN optrekken.

Wij vertrouwen erop u voldoende te hebben geïnformeerd over de invulling aan de motie (M1597) en adviseren u de motie hiermee als afgedaan te beschouwen.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

plv. voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

M.E. van Leeuwen

Bijlagen

1. Motie 1586 – Met strategisch grond- en pachtbeleid bijdragen aan duurzame toekomstbestendige landbouw, natuur-, water-, klimaat- en stikstofdoelen (Van Woerden-Kerssen, CU);
2. Motie 1593 - Snel duidelijkheid voor PAS-melders: oproep tot actie (Both-Verhoeven, CDA);
3. Motie 1595 - Provinciale Staten vooraf betrekken bij uitwerking vervolgaanpak ZH-PLG (De Jager, SGP);
4. Motie 1597 - Ondersteuning biologische en natuurinclusieve boeren binnen ZH-PLG (Özkaya, GroenLinks-PvdA);
5. Motie 1598 - Boeren helpen met hun grond (De Best, JA21).